

DU DANSKE LAND - OG VAND

sejleroplevelser ved

ØSTSJÆLLAND

RUNDT LANGS ØSTSJÆLLAND: ET OVERBLIK

På sejlturen mellem Vordingborg til Køge skal man holde øjne og ører åbne. Her kan man nemlig få helt unikke naturoplevelser i verdensklasse, når båden passerer de vældige klintepartier på Møn og Stevns. Samtidig kan man høre historiens vingesus op langs den sjællandske østkyst, der flere steder er uløseligt forbundet med navnet Svend Poulsen Gønge og hans kamp mod svenskerne i 1600-tallet. Og selvfølgelig i Køge bugt, hvor admiral Niels Juel gjorde ondt på den svenske flåde i det berømte søslag i Køge Bugt.

Men ellers er området præget af fredsommelighed. Gamle landsbymiljøer, stokroseidyl og prægtige naturlandskaber. Alt sammen let tilgængeligt fra de mange småhavne, der ligger smukt på turen.

Mens sanserne er behageligt udfordret på turen fra syd mod nord, så er det ikke helt det samme med de sejladsmæssige udfordringer. Ganske vist er der mange lavvandede steder i områdets sunde og fjorde – f.eks. Bøgestrømmen – men sikkerhedsbevidste sejlere tager altid bestik af søkort og sømærker og bruger andre tekniske hjælpemidler flittigt og omhyggeligt.

På turen i det sydlige Østsjælland bør man ikke snyde sig selv for turen rundt om Møn med den storslåede natur, der indbyder til cykelture. Måske møder man undervejs Klintekongen, der efter sigende er Odins efterfølger, der hersker over Høje Møn og bor i en hule i Møns Klint.

Mod nord møder vi Kalklandet, som geografisk strækker sig fra omkring Fakse til nord for Stevns. Men Kalklandet er også et samarbejde mellem en række spændende museer, der fortæller historien om kalken, mennesker og miljøer.

Længere mod nord afløses naturlandskabet af påvirkningerne fra de store byer – i særdeleshed København. Køge havn tilbyder en dejlig købstadsstemning, og alle de nordligere havne er også meget velegnede til udflugter til hovedstaden.

Så turen gennem det Østsjællandske kan opfylde alle ønsker om tilbagelænet ro i smukke omgivelser. Men kan også tilfredsstille lysten til at kaste sig ud i storbyens fornøjelser og ramasjang.

Tekst og tilrettelæggelse: Frank Flemming, FFP Kommunikation

Danske Tursejlere siger tak for lån af billeder til VisitDenmark, VisitKøge, VisitMøn, VisitStevns.

RUNDT LANGS ØSTSJÆLLAND – KLINTER, KONGER OG KANONER

Efter et par dage i læ af Gåsetårnet lakker opholdet i Vordingborg mod enden. Vejret er OK uden at være prangende, men fra i morgen lover de vejrkyndige fuld sol og behagelig vind. Det er tid til at få de sidste indtryk fra byen, hvor Valdemar Atterdag byggede det berømte fæstningsværn, som skulle beskytte mod venderne fra de sydlige østersøkyster.

Vi må sige, at Valdemar havde arkitekter, der satte meget mere pris på æstetik end mere moderne fæstningsarkitekter. Et besøg på det nærliggende Masnedø Fort viser, hvordan man i begyndelsen af forrige århundrede håndterede beskyttelsen af de danske farvande. Netop farvandet ved Masnedø har haft stor strategisk betydning i historien. Biskop Absalon samlede sin flåde her inden togterne mod Rügen. Og under svenske- og Englandskrigene blev Storstrømmen bevogtet fra Masnedø. Men vi skal senere på vores tur se mere imponerende forsvarsværker. Det glæder vi os allerede til.

VORDINGBORG – KLINTHOLM HAVN

Vi forlader Vordingborgs hyggelige købstadsatmosfære og sætter kurs mod sydøst. Vores plan er at sejle syd om Bogø for at komme rundt om Møn. Vi går ud i Storstrømmen og befinder os mellem to ikoner inden for dansk ingeniør- og arkitekturkunst. Om styrbord – mod vest – ligger den smukke Storstrømsbro med sine klassiske buer og runde former. Den er bygget i midten af 1930'erne, og som så mange andre af buebroerne fra den tid var den med til at binde Danmark sammen. I hen ved 30 år var den Europas længste bro. På bagbordside stræber den længste af Farøbroernes pyloner mod himlen. Slanke og elegante når de næsten 100 meter til

vejrs, og er således et markant fikspunkt fra både land- og søsiden.

Ved færgelejet på Bogø havn venter nogle biler og en flok cyklister på færgen til Stubbekøbing. Ida, hedder færgen, der tilbyder en smuk genvej over Grønsund til Stubbekøbing på Falster. Vi hilser, og gør os klar til at forlade Grønsund, runde Møns sydligste punkt og gå ud i Østersøen langs kysten i Hjelm Bugt. Og inden længe får vi øje på vores destination, Klintholm Havn, der i de næste dage skal være vores udgangspunkt for udflugter på Møn på gå-ben og på cykler.

RUNDT PÅ MØN

Møns Klint er selvfølgelig den store turistmagnet på disse kanter. Bussen kører fra havnen til Klinten på et kvarters tid. Vi vælger at gå, for det tager det blot 1 god times tid. Vi kan busse tilbage.

Vi vil besøge GeoCenter Møns Klint: udstillingscentret, der tager os på en tidsrejse 70 millioner år tilbage gennem kridttiden, tertiærtiden og kvartærtiden. Vi ser på kridt, forsteninger af dyr og planer, og vi får et unikt indblik i den fascinerede geologi, der præger landskabet her mod øst.

Fra GeoCentret er der ikke langt til kystlinjen. Vi tager de mange trappetrin ned til vandet for på nærmeste hold at se de hvide klinter, der lyser flot op mod den blå himmel. Vi ser allerede nu frem til, at vi om få dage skal se dette syn fra søsiden, når vi runder Klinten på vejen nordover.

Efter sådan en tur lokker Klintholm Havns røgeris kulinariske lækkerier for meget, så busturen tilbage til båden trænger sig på. Men morgendagen byder på endnu engang motion og naturoplevelser i omegnen.

Vi har sat dagen af til at køre Bjergturen Høje Møn – en 18 km. rute, der efter beskrivelsen skulle få sveden til at springe samt give både fysisk og mental åndenød. Udstyret med lejede cykler af god kvalitet går det nu mod Klinteskoven og Camping Møns Klint og videre mod Liselund, som udgør en romantisk kulisse. Videre går det mod Sømarkedyssen, der, beliggende 90 m over havet, byder på udsigt over Østersøen.

Turen fortsætter ad Klintholm Allé med tætsluttende trækrøner og bløde bakker. Vi kører forbi Klintholm Gods, der frem til 1980 ejede Møns Klint. Fra Mandemærke følger Panoramaruten Danmarks smukkeste ”bjergvej”. Vejen skærer igennem de vældige bakker ved Høvblege og Mandemærke med en fantastisk udsigt til Østersøen og Sydøstmøn. Nu fører ruten ind i Klinteskoven, en 800 ha stor skov med et stærkt kuperet terræn. Vi slutter af ved Dronningestolen, det højeste punkt på Møns Klint med 128 m over havet. Ifølge sagnet sad Klintekongens dronning her og skuede ud over havet, mens Klintekongen var på togt.

KLINTHOLM HAVN-STEGE-PRÆSTØ

Det kan altid betale sig at have god tid, når man sejler. Det nedsætter stressniveauet og giver plads til den ekstra oplevelse undervejs, som måske hele feriefortællingen handler om, når man kommer hjem. Så i stedet for at tage bussen til Stege, som er den største by på Møn,

så tager vi sejlturen nord om øen, og ved Nyord at går vi mod syd i Stege Bugt. På den måde får vi også lejlighed til at se Møns vældige hvide klinter fra søsiden.

Det er et betagende syn. Formiddagssolen står lige ind i de hvide kridtfafejninger, som lyser havet op. Over alt dette hvide kruser de grønne trækrøner mod himlen. Dette er Danmark om sommeren. Et par morgenduelige lystfiskere er ude med snøren, for det er fantastisk fiskevand her ved Klinten. Trollingsfiskerne har også gyldne tider i farvandet. Snart har vi lagt det flotte syn bag os, og Ulvshale og den lille ø Nyord ses ret fremme.

Når man lægger til i Stege, er man faktisk lige midt i byen og dens mange specialbutikker. Sådan føles det i hvert fald. Her kan vi få tanket op i form af lidt shoppet og byliv i al almindelighed og gå en dejlig tur i middelalderbyens krogede gader. Stege havde en kæmpe optur fra midten af 1400-tallet og 100 år frem. Det var sildes fortjeneste. Den blev solgt på det store fiskemarked i Falsterbo i Sverige. ”Silderuten” er navnet på en byvandring i Stege, der fører forbi et af byens vartegn: Mølleporten. Lige udenfor ses voldgraven, der skulle standse blandt andet venderne på deres plyndringstogter i Stege Nor.

Det er atter tid til at sætte ny kurs. Nordpå går det. Vi er godt forberedt, for vi har hørt meget om Bøgestrømmen og dens krogede, snævre løb. En udfordring, kalder mange sejlere turen. Men vi ønsker ikke at udfordre vores evner for meget, så vi er godt rustet med GPS, kortplotter og opdaterede søkort. Vi er friske og årvågne, som man altid bør være det.

Vi passerer en grøn ø med kridhvide bygninger og høje skorstene. Lindholm lyser sejlerne venligt i møde, men her er adgang forbudt. Siden 1926 har Lindholm huset Statens Veterinære Forsøgsstation. Øen er kun på 6 hektar, men er en meget vigtig brik i indsatsen for at undgå, at danske husdyr smittes af virussygdomme.

Vi når atter Nyord – denne gang om styrbord – og herefter åbner Bøgestrømmen sig op mod Østersøen og Faxe Bugt. Vi runder i fin form og fart de grønklædte kyster ved Jungshoved, og når sikkert og trygt havnen i Præstø.

Alle lørdage i sommermåneden lokker Præstø by med musik, loppemarkeder og torvestemning af den gammeldaws slags. Byens spisesteder, sandstranden og lokalkunstnerne er også med til at forlænge opholdet i idyllen.

Vi vil udnytte det fine vejr til en cykeltur på Jungshoved, som bringer os i kontakt med ærkedansk historie og natur. 35 km. er turen på, men vi tager det med ro. Benene går nu som trommestikker ud af Fjordstien til Christine-lund, som eventyrdigteren H.C. Andersen besøgte flere gange. På det nordligste punkt af Jungshoved ligger den gamle skanse Roneklint og det maleriske gamle fyrtårn med grandios udsigt over fjorden og Maderne. Her lokkede Gøngenhøvdingen under svenskekrigene i 1658-60 ifølge overleveringen de svenske dragoner ud på isen, som brast under dem, så de druknede.

Vi når idyllen ved Stavreby havn. Ved indsejlingen til Jungshoved Nor anlagdes i middelalderen en borg, og det var herfra, Gøngenhøvdingen og hans "snaphaner"

opererede under svenskekrigene. Fra Øen Smidstrup til Lundegård må vi trampe godt til i pedalerne, for det går pænt op ad bakke. Men så venter også en god nedkørsel ind til Præstø by.

PRÆSTØ-RØDVIK-KØGE

Vi forlader Gøngerne lidt tidligt om morgenen, for vi vil til Rødvig og udforske mere natur og historie. På vores vej passerer vi Fakse Ladeplads og dermed også Faxe Kalkbrud, hvor der for millioner af år siden svømmede hajer, krokodiller og blæksprutter rundt mellem smukke koraller.

Vi skal dog senere på turen se på mere kalk og forsteninger, så vi springer kalkbruddet over.

Rødvig er Sjællands 2. største fiskerihavn, hvilket også giver masser af liv, charme og miljø til lystbådehavnen. Yderligere maritim stemning kan man komme i, hvis man besøger Rødvig Skibsmotormuseum på Havnevej. Her kan teknikglade mænd, kvinder, piger og drenge se museets samling af 150 skibs- og bådemotorer, helt tilbage fra 1903. Her er også modelskibe, blæselamper, taljeblokke fra sejlskibe og meget mere.

Men vi er kommet for at se på kridt og kanoner. Første etape er Stevns Klint – en verdensattraktion på højde med Taj Mahal og Akropolis. Stevns Klint er kommet på UNESCO's liste over verdensarv, fordi et ganske tyndt lag af fiskeler – der er gemt i klinten - fortæller historien om, hvordan dinosaurerne og halvdelen af alle dyrearter blev udsluttet for 66 millioner år siden, da en asteroide ramte Jorden. Stevns Klint byder også på en fantastisk

natur, som man kan opleve f.eks. på en gåtur på 20 km. langs klinten.

En anden dramatisk attraktion er Højerup Gl. Kirke, der ligger faretruende tæt på kanten af klinten. Udsynet over Østersøen er kostelig og gratis. En hel anden seværdig gemmer sig delvis under jorden. Den var engang hemmelig, men så for få år siden dagens lys – om man så kan sige – og er nu et tilløbsstykke.

Stevnsfortet var under Den Kolde Krig en del af Danmarks og Natos forsvar mod øst. Man var klar til krig 24 timer i døgnet, og dybt i kalkundergrunden på Stevns lå fortet godt beskyttet og kunne lytte og observere om eventuelle fjendtligheder i den vigtige Østersø- og Øresundspassage. I dag kan man se kanonstillinger, luftværnsbatteri og radarer over jorden. I de 1,7 km lange underjordiske gange vises kommandocentral, overvågningsudstyr og mandskabskvarterer.

I det hele taget er Rødvig en fortrinlig base for udflugter til lokale kunstners atelier og mange spændende gårdbutikker på Stevns.

RØDVIK-KØGE

På vej ind i Køge Bugt opfrisker vi lige det berømte søslag, som admiral Niels Juul med så stor succes gennemførte da han i 1677 mødte den svenske flåde. Slaget i Køge Bugt blev ganske vist udkæmpet ved Stevns, men det er nu en detalje i en tid, hvor historisk akkuratesse måske ikke betyder så meget. Slaget ved Køge Bugt resulterede i en afgørende dansk sejr. Svenskerne mistede i

alt otte orlogsskibe og et antal mindre skibe. Nederlaget ødelagde de svenske planer om at få søherredømmet i de danske farvande.

Vel ankommet til Køge Marina puster vi ud i det lokale bryggeri og destilleri Braunstein, hvor vi smager på de lokale varer og lægger planer for de sidste dage på vores tur. Vi er i godt selskab, men bryder alligevel op for at opleve stemningen på det gamle torv i centrum. Torvehandlen går fint, og der er masser af liv på cafeerne i periferien.

Vi vil dog være lidt kulturelle og tager på KØS – museum for kunst i det offentlige rum. KØS er et af verdens få museer for kunst i det offentlige rum. Museets samling består af 18.000 fantastiske skitser, modeller og forløb af forarbejder til kunst i det offentlige rum. Helt unikt er Bjørn Nørgaards gigantiske 1:1 skitser til Dronningens gobeliner. Farvestrålende og glade tolkninger af Danmarkshistorien.

Men det er sært, som Torvet trækker. Der lyder af jazz fra et af gårdmiljøerne, og så er dømt pause. Men i morgen tager vi S-toget op langs kysten til København. Måske står vi af i undervejs i Greve og tager i Portalen, der både er galleri og koncertsted. Måske tager vi til Ishøj. For at bese udstillingerne i Arken. Eller vi bliver i Køge og hygger igennem i den dejlige by.

Fik vi set det hele? Fik vi set det meste. Fik vi set det væsentligste? Hvis ikke så må vi tilbage. Det lover vi hinanden.